

Kesit Akademi Dergisi

The Journal of Kesit Academy

ISSN/ИССН: 2149 - 9225

Yıl/Year/Год: 6, Sayı/Number/Номер:
24, Eylül/September/Сентябрь 2020,
s./pp. 224-231

Geliş/Submitted/ Отправлено: 26.07.2020

Kabul/Accepted/ Принимать: 10.09.2020

Yayımlanmış/Published/ Опубликованный: 20.09.2020

10.29228/kesit.45960

Araştırma Makalesi
Research Article
Научная Статья

Öğr. Gör. Sevcan BAYRAK ÇELİK

Fırat Üniversitesi, Karakoçan Meslek Yüksek Okulu
Çocuk Bakımı ve Gençlik Hizmetleri Bölümü, Türkiye
sevcanbayrak23@gmail.com

 ORCID 0000-0003-2839-3697

OKUL ÖNCESİ EĞİTİME DEVAM EDEN ÇOCUKLARIN TELEVİZYON İZLEMELERİNE YÖNELİK EBEVEYNLERİN GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ*

ANALYSIS OF PARENTS' OPINIONS REGARDING TELEVISION
WATCHING OF CHILDREN ATTENDING PRESCHOOL EDUCATION

Öz

Araştırmada, okul öncesi eğitime devam eden çocukların televizyon izlemelerine yönelik ebeveynlerine görüşleri alınmıştır. Çalışma, Elazığ ili Karakoçan ilçesindeki ana sınıfında bulunan 26 çocuğun annelerinin katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Ebeveynlerle çocuklarının televizyon izlemelerine yönelik yapılan görüşmede 13 soru sorulmuştur. Annelerden gelen cevaplar neticesinde, çocukların televizyon izlemeye istekli oldukları, vakitlerini oyundan çok televizyon karşısında geçirdikleri, yaşına uygun programlar dışında kendi yaşlarına uygun olmayan televizyon programlarını izlediklerini ifade eden ebeveynlerin, bu konuda daha duyarlı olmaları gerekmektedir. Ailelerin, çocuk üzerinde televizyonun etkisini azaltmak için ço-

* **Cite as/Atıf:** Bayrak Çelik, S. (2020). Okul Öncesi Eğitime Devam Eden Çocukların Televizyon İzlemelerine Yönelik Ebeveynlerin Görüşlerinin İncelenmesi, *Kesit Akademi Dergisi*, 6 (24): 224-231. <http://dx.doi.org/10.29228/kesit.45960>

cukların televizyon izleme sürelerini kısaltılması gerekir. Aileler mümkün olduğunca çocuklarına televizyonda belgesel türü eğitici programlar izletmeli; dizi veya filmlerde sunulan gerçek dışı unsur, öge, kahramanların gerçek olmadığı çocuğa izah edilmelidir. Özetle çocuklar üzerinde televizyonun etkisi azaltılmalı, azaltılamıyorsa televizyonun çocukların psikolojilerine uygun, yararlı bir araç haline getirilmesinde anne ve babaların daha bilinçli olmaları gerekmektedir.

Anahtar kelimeler: Ebeveyn görüşleri, okul öncesi dönem, televizyonun etkileri

Abstract

In the study, the opinions of the parents of children who continue their preschool education about watching television were asked. The study was carried out with the participation of the mothers of 26 children in the kindergarten class in Karakoçan district of Elazığ province. 13 questions were asked during the interview with parents for their children watching television. As a result of the responses from the mothers, parents who stated that children are willing to watch television, spend more time in front of the television than play, watch television programs that are not suitable for their age, other than age-appropriate programs, should be more sensitive to this issue. In order to reduce the effect of television on children, families should shorten the time they watch TV. Families should make their children watch documentary-type educational programs on TV as much as possible; The unreal element in the series or movies should be explained to the child that the characters are not real. In summary, the effect of television on children should be reduced, and , parents should be more conscious in making television a useful tool suitable for children's psychology.

Keywords: Parental views, pre-school period, the effects of television

Giriş

Tarihi seyir içerisinde televizyon iletişimin ve değişimin dönüm noktası olarak kabul edilmektedir. Sinema ve tiyatronun bir uzantısı olarak görülen televizyonun icadı, günümüze kadar gelişen teknoloji ile birlikte teorik olarak büyük dönüşüm yaşamıştır. Televizyonun gelişen teknolojiye kolay uyum sağlayabilme özelliği onun zamanla büyük bir endüstri haline gelerek kaliteli görüntüler sunma konusunda imkânlar sunmasının yanı sıra, farklı program türleri ve farklı hedef kitlelerine hitap edebilme yetisine sahip olmasıyla da hayatın içinde önemli bir yere sahiptir.

Televizyon, toplumlararası etkileşiminin en önemli araçlarından biridir; çünkü kitle iletişim araçları farklı tür ve programlarla eğlenceli vakit sunmasının yanı sıra kültürel bilinci de oluşturmaktadır. Bu bilincin oluşmasında en etkili kitle iletişim aracı televizyondur. Gazete dergi gibi yaygın olarak kullanılan basın-yayın odaklı kitle iletişim araçları teknolojinin gelişmesi ile birlikte yerini ilk radyoya bırakmıştır. Radyo yayınları işitsel bir kitle iletişim aracı olarak hedef kitlelere vaatlerin ulaşması noktasında bir dönüm noktası olarak karşımıza çıkmıştır. Özellikle ikinci Dünya Savaşı'ndan sonra televizyon yayınlarının yükselişe geçmesinden 5-10 yıl sonrada kullanımı yaygınlaşmaya başlamıştır.

Televizyon, insanlık tarihi adına büyük gelişmeler sağlamış olup, bugün bile insanlık açısından etkileri tartışılmaz bir noktada yerini korumaktadır ve kitle iletişim araçları içerisinde gayet etkin bir konumdadır. Sonuç olarak insanları hem eğlendiren hem bilgilendiren bir rol üstlenir. Bu rol aynı zamanda çocukların çok küçük yaşlardan itibaren televizyonla tanıştıkları ve boş zamanlarının çoğunu harcadıkları bir araçtır. İnsanlar televizyon ile hayatını şekillendirmeye başlamışlardır; önceden sadece salonda veya oturma odasında bulunan televizyon günümüzde yatak odasında ve mutfakta bile vardır; bunun yanı sıra yemek esnasında, yatar-ken ve de hareket ederken bile rahatlıkla izlenebilir aşamaya getirilmiştir.

Günümüzde birçok evde aileler, zamanlarını yanı sıra mobilyalarını, evlerinin şekli televizyona göre düzenlemektedirler. Çocuklar geleceğimizi emanet edeceğimiz önemli değerlerdir onlara iyi gelecek hazırlamak her ailenin en önemli görevlerinden biridir. Bu açıdan bakıldığında çocuklarımızı televizyon konusunda bilgilendirmek geleceğimiz açısından önem taşır, çocuklar gerçek ve kurmacayı bir yetişkin kadar ayırt edemez genellikle karşısına geçip oturarak veya başka işler yapmaya gerektirmeden izlenen televizyon içeriksel ve biçimsel anlamda çocuk üzerinde olumsuz etkiye neden olabilmektedir. Bu sebepten dolayı çocuklara yönelik programları diğer televizyon programlarından ayrı düşünülmelidir.

Çocuklar zamanlarının büyük bir kısmını televizyon seyretmek ile geçirir; hatta televizyon seyretmek için ayrılan süre uyku ve okula gitme dışında herhangi bir aktiviteye ayrılan süreden daha fazladır. Çocukların televizyonu ne amaçla izledikleri oldukça önemlidir.

Televizyon çocuğa faydalı mı yoksa zararlı mı konusu çok tartışılan bir konudur. Özellikle okul öncesi çocukların televizyon izlemesi kontrol altına alınması gereken bir dönemdir, anneler çocukların hangi programı ne kadar süre zarfında izlemesi gerektiğine karar vermelidir; çünkü çocukların izledikleri programlar çok önemlidir. Çünkü çocuklar gerçekleri, gerçek olmayanı yetişkinler gibi ayırt edemez bundan dolayıdır ki aileler çocuklarla beraber televizyon izlemelidir böylece çocuğun ne izlediğini ya da izlediği televizyon programındaki gerçekle gerçek dışı konuları çocuklara izah etmeleri gerekmektedir. Teknoloji her yaşta insan için oldukça cezbedici, hayat kolaylaştırıcı olarak faydası bulunmaktadır. Ancak çocuklar için tablet ya da telefondan izledikleri çizgi filmler, bilgisayar oyunları, internet kullanımı gibi etkinlikler; gelişimi destekleyici, eğlenceli olabilir fakat fazlası çocuklarda teknoloji bağımlılığına neden olabilmektedir.

Teknolojinin olumlu taraflarının olumsuz etkilerinin gölgesi altında kalmaması ancak ebeveynlerin sınır koyması ile mümkündür. Sınır koyulmadığında çocuklarda teknoloji bağımlılığı ortaya çıkabilir.

Özellikle çocuklarda teknoloji bağımlılığı, 0-3 yaş döneminde bulunduğu ortamda yoğun televizyon, tablet ya da bilgisayar ekranı izlemiş bir çocukta;

Dil ve konuşma becerilerinde gerilik meydana gelebilir,

Çocuk her seslenildiğinde dönüp bakmayabilir.

Çocuk büyüdükçe dikkat eksikliği, öfkesini kontrol etmekte zorlanma meydana gelebilir.

Çocuğun ebeveynleri ile ya da arkadaşları ile ilişkisini olumsuz etkileyebilir ya da derslerinde başarısızlık, ödev yapmak istememe, yazı yazmaktan sıkılma şeklinde tezahür edebilir.

Çocuklarda teknoloji bağımlılığı, ergenlik döneminde içe kapanma, teknoloji dışı etkinliklere katılmak istememe, aile ve arkadaş ilişkilerinde bozulmalar görülebilmektedir. Teknolojinin ortaya çıkmasını kolaylaştırabildiği bu belirtiler dışında teknolojinin kendi de bir bağımlılık yaratma ihtimali ile riskli bir durumdur. Çocuklarda teknoloji bağımlılığı çocuğun geleceğini etkileyebilecek riskli bir durum olduğu unutulmamalıdır.

Aileler Bu konuda Neler Yapmalıdır?

Ebeveynler öncelikle kendi teknoloji kullanım alışkanlıklarını gözden geçirmelidir. Çocuklarda teknoloji bağımlılığı olan bir ailenin çocuğunda da bu tarz bir problemin oluşması daha yüksektir. Unutulmamalıdır ki çocuklar öncelikle kendi anne babalarını örnek alırlar. Ebeveynini elinde telefonla ya da televizyon karısında gören çocuk kendi de bu mecralara yönelecektir. Bu mecralara yönelen çocukların da ileride teknoloji bağımlısı aday olma riski maa-lesef yüksektir.

0-2 yaş döneminde teknoloji kullanımı önerilmemektedir.

Örneğin; İştahını arttırmak amacıyla çizgi film karşısında yedirilen bir çocukta kalıcı iş-tahsızlık meydana gelmesi riski bulunmaktadır. Aileler çocuklarının teknoloji kullanımına süre kısıtlaması getirmeli ve uygulamalıdır.

Ebeveynin çocuğun hangi sanal ortamlarda bulunduğunu, seyrettiği içeriğin yaşına uygun olup olmadığını daha rahat kontrol edebilmesi için küçük çocukların telefon ve bilgisayar kullanımı ailelerin yanında ortak alanda olmalıdır.

Çocuklar çok küçük yaşlardan itibaren televizyon izlemeye başlarlar. Altıncı ayda çocuklar için ek gıdaya geçildiği andan itibaren çocuk yemek yerken televizyon izlemekte, iki yaşına kadar televizyonun nasıl açılıp kapatılacağını öğrenmeye başlamaktadır. Çocuklar iki yaşına kadar bilinçli bir televizyon izleyicisi değildir.

Çocuklarda uzun süre internet kullanmanın yol açtığı önemli sorunlardan biri olan 'internet bağımlılığı' sebebiyle en sık görülen fiziksel problemler göz rahatsızlıkları, radyasyonun olumsuz etkileri, duruş ve iskelet yapısında bozukluklardır. Çocuklar doğduğu andan itibaren evde bulunur ve zamanlarını anne babalarıyla kısacası yetişkinlerle geçirir, çocuklar televizyonu yetişkinlerle beraber izlemek zorunda kalmaktadırlar. Ebeveynler televizyon izlerken çocuğun bunlardan etkilenebileceği ve tv etkisinde kalabileceği düşüncesiyle çocuklarının yaşlarına uygun programlar seçmelidir. Çocuklar mümkün olduğunca yaşlarına uygun olmayan programlardan uzak tutulmalıdır.

Harman ve arkadaşları, zamanın büyük bölümünde internet kullanan ve bilgisayar oyunları oynayan çocukların sosyal gelişimlerinin önemli ölçüde gerilediği, bu çocukların öz güvenlerinin düşük, sosyal endişe düzeylerinin ve saldırganlık davranışlarının yüksek olduğunu göstermişlerdir.

Çocukların gelişimleri açısından tv oldukça dikkat edilmesi gereken bir husustur ve bu hususta babalar genellikle vakitlerini işyerinde geçirdiğinden anneler daha fazla dikkat etmektedirler; çünkü çoğu ailede de olduğu gibi babadan çok anneler çocuklarla iç içedir. Bundan dolayı televizyon konusunda annelerin daha fazla hassas olması gerekir.

Çocuklar yetişkinlere yönelik programları izlerken zararlı içeriklere maruz kalabilir. Anne ve babanın televizyon izleme konusunda çocuklarına doğru rol model olmaları, televizyon konusunda çocuklara doğru rehberlik etmesi, birlikte televizyon izlerken programla ilgili gerçek bilgi vermesi, merak ettikleri konularda çocukların aklında soru işareti bırakmadan aydınlatması ve gerçek olmayan nesnelere kavrayamayacak programlarla onları tek başlarına bırakmamaları önemlidir. O halde çocukları televizyonun olumsuz etkilerinden ve zararlı içeriklerinden korumak için öncelikle ailelerin bilinçli birer televizyon izleyicisi olması gerekir ve çocukları televizyonun zararlı unsurlarından koruyacak olanlar da ailelerdir.

Çocuklarda uzun süre internet kullanmanın yol açtığı önemli sorunlardan biri olan 'internet bağımlılığı' sebebiyle en sık görülen fiziksel problemler göz rahatsızlıkları, radyasyonun olumsuz etkileri, duruş ve iskelet yapısında bozukluklardır

Yöntem

Çalışma Elazığ ili Karakoçan ilçesinde aynı sınıfta eğitim gören 6 yaşındaki çocukların anneleriyle gerçekleştirilen nitel bir durum çalışmasıdır. Çalışmanın genel amacı, tv izleyen çocuklar hakkında annelerin görüşlerinin belirlenmesidir. Nitel araştırma yönteminden görüşme yöntemi kullanılmıştır. Çalışmamızda annelere çocukların ne derecede televizyona ihtiyaç duyduklarını öğrenmek amacı ile ilgili görüşme yapılmıştır.

Veri Toplama Aracı ve Süreci

Araştırmada veri toplama aracı olarak ebeveynlerle çocuklarının televizyon izlemelerine yönelik yapılan görüşmede 13 soru sorulmuştur. Araştırmanın amacı okul öncesi yaş gurubu çocukların televizyona olan ilgilerini incelemek için aşağıdaki sorular doğrultusunda ebeveyn görüşleri alınmıştır. Görüşme sağlıklı uyarıcıların çevreye olan etkilerini en aza indirmeye çalışıp; her görüşme yaklaşık 5-6 dakika sürmüştür. Görüşme soruları sözel olarak sorulmuş ve yanıtlar not edilmiştir. Verilerden ortaya çıkan sonuçlar belirlenerek araştırmanın bulguları elde edilmiştir.

Bulgular

Bu bölümde okul öncesi eğitime devam eden çocukların televizyon izlemelerine yönelik annelerin görüşleri incelenmiştir. Bu genel amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1) *Çocuğunuz sabah kahvaltısı, öğlen yemeği ve akşam yemeği sırasında televizyon izliyor mu?*

Annelerin bu soruya yönelik düşünceleri genel anlamda çocukların televizyona bağımlılıklarını belirtmişlerdir; annelerin yedisi sabah kahvaltısı, öğlen yemeğinde ve akşam yemeği sırasında sürekli tv izlediklerini ve televizyon izlemeden yemek yemediklerini ifade etmişlerdir. Diğer altı anne ise sadece kahvaltı sırasında izlediklerini söylemişlerdir.

2) Çocuğunuz kendilerine yönelik televizyon programları yanı sıra yetişkinlere yönelik programları da izlemek istiyor mu?

Annelerin dördü evet cevabını verirken diğer dokuzu hayır demiştir; bu konuda anneler kendilerinin izledikleri programları çocukların daha çok takip ettiklerini belirtmişlerdir.

3) Çocuğunuz sabahları çok erken saatlerde kalkıp televizyon izliyor mu?

Bu soruya sekiz anne evet yanıtını verirken beş anne ise hayır cevabını vermiştir. Evet, yanıtını veren anneler bu konuda çok şikayetçi olduklarını, televizyon izlemek için çocukların uyumak istemediklerini bunun için sabah çok erken saatlerde kalkıp televizyon izlediklerini ve bunu engelleyemediklerini söylemişlerdir.

4) Çocuğunuz akşam saat ondan sonra televizyon izliyor mu?

Bu soruya yönelik annelerin tamamı benzer cevaplar vererek; çocukları uyumaları konusunda uyardıklarını ancak çocukların dinlemediklerini, bizler uyumayana kadar onlarda uyumadıklarını ifade etmişlerdir. Annelerin 9'u bu soruya evet cevabını vermiştir diğer anneler ise hayır demiştir.

5) Okul öncesine devam eden çocuklar çizgi film kahramanlarını örnek alarak karakterlerin davranışlarını sergiliyor mu?

Annelerin bu konuya yönelik düşünceleri şöyledir; dokuz annemiz bu soruya evet cevabını verirken dört annemiz ise hayır cevabını verdi.

6) Küçükken çocuğunuz ağladığında susturmak amacıyla televizyon kullandınız mı?

Dokuz annemiz bu soruya hiçbir şekilde çocuğun ağlamalarını durduramadıklarını bunun için reklamları izlettikleri cevabını verirken dört annemiz hayır cevabı vermiştir.

7) Kendinize zaman ayırabilmek için televizyonu yardımcı olarak görüyor musunuz?

Çalışmaya katılan annelerden dördü buna evet derken diğer dokuzu anne ise hayır cevabını vermiştir.

8) Çocuklarla beraber izlediğiniz programlarda gerçek olan ve olmayan arasındaki farkı çocuklara açıklıyor musunuz?

Çalışmaya katılan annelerden üçü soruya hayır derken diğer on annemiz evet açıklıyoruz ancak çocukların bazen aşırı soruları karşısında bazen duymazdan gelerek cevap vermediklerini belirtmişlerdir.

9) Çocuğunuz okuldan artan zamanını televizyon karşısında geçiriyor mu?

Annelerden dokuzu bu soruya evet cevabını verirken dört annemiz hayır diye belirtmiştir.

10) Televizyon izledikleri süreye sınır getiriyor musunuz?

Çalışmaya katılan annelerin tamamına yakını süre vermek istediklerini ancak çocukların hiçbir şekilde süreye uymak istemediklerini ve sürekli huysuzluk yaparak yada ağlayarak çocukların kendi isteklerini yaptıklarını belirtmişlerdir.

11) Çocuklarınıza çizgi film hariç belgesel türünde eğitici programlarda izletiyor musunuz?

Çalışmaya katılan anneler evet eğitici programlar izlemelerini çok istememize ve açıklamamıza rağmen çocukların sadece on dakika izlediklerini sonra çok sıkıldık diyerek kanal değiştirdiklerini ifade

etmişlerdir.

12) Çocuğunuzla beraber televizyon izlemediyseniz izlediği programda neler olduğunu soruyor musunuz?

Annelerin geneli soru sorduklarını ancak çocukların çok bilgi vermediklerini ifade etmişlerdir.

SONUÇ, TARTIŞMA ve ÖNERİLER

Araştırma sonucuna bakıldığında ailelerin ve çocukların hayatında önemli bir yeri sahip olan annelerin çocuklarının gün içerisinde televizyon izleme süreleri; çocukları için televizyonun zararları ve faydaları; çocukları ile izleyebilecekleri programların nasıl olması gerektiği konularında bilgi eksikliklerinin olduğu görülmektedir. Anneler bu konuda çok dikkat etmelidirler.

Annelerin televizyonun zararına yönelik görüşlerini değerlendirdiğimizde, ağırlıklı olarak çocuklarının televizyon izlerken ortamla olan ilişkilerini kestikleri ve süreç esnasında çocukların bütün ilgilerini televizyona verdiklerini belirtmişlerdir. Anneler genel olarak çocuklarının odak noktasının televizyon olmalarını engelleyememişlerdir. Ancak çocuklar televizyondan, temel olarak model alma yoluyla etkilenmekte olup model alma açısından en yoğun geçen dönemleri özellikle çocukların ergenliğe kadar ki dönemleridir. Bu dönemlerde ki zararlı yayınlar çocuklarda sorunlu bir kişilik gelişimine sebep olabilmektedir. Araştırmada annelerin çocuklarının yetişkin programlarını da izlediklerini tespit edilmiştir.

Çalışmaya katılan annelerin çocukları ile birlikte izlemeyi tercih ettikleri programların çocuklarına uygun olup olmadığı konusunda farkındalıklarının olmadığı tespit edilmiştir. Çalışmada bazı annelerin çocuklarının televizyonsuzluğa dayanamadıkları tespit edilmiştir. Televizyonu yararlı bir şekilde kullanmak çocuğun bilişsel gelişiminde de olumlu etki bırakacaktır. Aksi durumda anne-çocuk ilişkisi, iletişimi giderek azalacak ve aynı zamanda çocuk zamanını verimsiz kullanmış olacaktır.

Çocuklar geçmişteki gibi sokaklarda arkadaşlarıyla saklambaç, yakar top oynayarak, koşarak vakit geçirmek yerine şimdi televizyon karşısında vakit geçirmeyi tercih etmelidirler. Uzun süreli tv karşısında vakit geçiren çocuklarda yatma saatlerinin geciktiği ve uyku problemlerinin ortaya çıktığı ve bunların fiziksel gelişimi olumsuz etkilediği bilinmektedir. 0-2 yaş çocuklar internet ve televizyondan uzak kalmasının, 3-5 yaş arası çocukların günde 1 saat ile sınırlandırılmasının, 6-18 yaş arası çocuklar için ise 2 saat sınırlandırılmasının uygun olması gerekmektedir.

Çocuklar mümkün olduğunca yalnız başına medya kullanmamalıdır. Ebeveynleri ile birlikte tv dışında farklı aktiviteler gerçekleştirmesi ve çocukların gerçek dünyada akranlarıyla olan ilişkileri desteklenip oyun oynamaları için teşvik edilmelidir. İnternetin ve televizyonun zararlı etkileri çocuğa da anlatılmalı ve bilgilendirilmelidir.

Tv ve internet çocukların yemek yemelerini sağlayan, ağladığında onları susturan bir araç olarak kullanılmamalıdır. Bilişsel ve sosyal-duygusal gelişim özellikleri göz önünde bulundurularak çocuklar için, görsel ve işitsel yayınlarda tespit edilecek zararlı içeriklerden ko-

runmaları için, koruyucu simge düzenlemesi getirilmelidir.

Ebeveynler bu konuda bilgi sahibi olmalıdır. Çocukların izledikleri çizgi filmler gözden geçirilmeli gerekirse birlikte izlenmeli, gerekli görülen noktalarda çocuğa açıklamalar yapılmalıdır. İzlenecek programlar tüm aileyle birlikte seçilmeli ve program bitince tv kapatılmalıdır. Ebeveynler izledikleri programlarla çocuklara model olduklarını akıllarından çıkarmamaları gerekir. Çocukla alınan kararlar yazılı bir sözleşme olarak hazırlanabilir. Sonuç olarak, değişen dünya ile çocukların teknolojik cihaz kullanmaya başlama yaşı giderek düşmekte, yaş arttıkça cihaz kullanım süresi de artmaktadır. Bunlara bağlı olarak çocukların teknolojiye maruz kalmaları yetişkinlerden çok daha uzun süreli olmaktadır. Çocuklarda artan teknoloji kullanımı beraberinde omurga, omuz, dirsek, el-el bileği ağrıya yol açıp hareket kısıtlılıkları ile birlikte yaşam kalitesinde azalmaya yol açacaktır. Bu nedenle ebeveynlerin ve çocukların teknolojik cihazları kullanımı sırasında çocuğun ihtiyaçlarına göre uyarlamaları ve günlük kullanım süreleri konusunda profesyonel yardım almaları ve bilinçlendirilmeleri oldukça önemlidir. Evlerde bilgisayar ortak bir odada bulunmalıdır. Yeri geldiğinde aile çocuğu rahatça kontrol edebilmelidir. Ebeveynler, arama motoru filtreleme, içerik sınırlayan servisler hakkında bilgi sahibi olmalıdır. Eğer çocuk arkadaşlık ilişkileri kurmak ve sürdürmek konusunda zorlanıyorsa, destekleyici olunmalı bu durumun sürmesi halinde bir uzmandan yardım alınmalıdır.

KAYNAKLAR

- Ergüney M. İnternetin okul öncesi dönemdeki çocuklar üzerindeki etkileri hakkında bir araştırma. *Ulakbilge Sosyal Bilimler Dergisi* 2017; 5(17): 1917-1938.
- Harman JP, Hansen CE, Cochran ME, Lindsey CR. Liar, liar: internet faking but not frequency of use affects social skills, self-esteem, social anxiety, and aggression. *Cyberpsychol Behav* 2005; 8(1): 1-6.
- Küçükkurt, Mehmet (1991). "Tele-vizyon ve Çocuk". Aile Yazıları 3, Ankara: T.C. Başbakanlık Aile
- Öztürk, H.(2012). Çocuk ve Televizyon, Ankara: NarAraştırma Kurumu Yayınları, ss.399-404.
- Razak Özdinçler, A , Azim Rezaei, D , Şeker Abanoz, E , Atay, C , Aslan Keleş, Y , Tahran, Ö , Köroğlu, F . (2019). Okul Çağındaki Çocuklarda Teknoloji Bağımlılığının Postür ve Vücut Farkındalığı Üzerine Etkisi. *Bağımlılık Dergisi*, 20 (4) , 185-196
- Sayın, Önal (1999). "Aile Ortamında Televizyonun Çocuğun Toplumsallaştırılmasında Tek Yönlü Belirleyiciliği". İletişim Ortamlarında Çocuk Birey Sempozyumu Bildiriler Kitabı, No.1172, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Yeşilay, (2019). Teknoloji Bağımlılığı. <http://www.yesilay.org.tr/tr/Bagimlilik/Teknoloji-Bagimliliği>.

İnternet Kaynakları

<https://npistanbul.com/cocuk-ergen/cocuklarda-teknoloji-bagimliliği> (Erişim Tarihi: 22.07.2020).